

NORGES INDSKRIFTER

MED DE ÆLDRE RUNER.

UDGIVNE

FOR

DET NORSKE HISTORISKE KILDESKRIFTFOND

VED

SOPHUS BUGGE.

I.

CHRISTIANIA.

A. W. BRØGGERS BOGTRYKKERI.

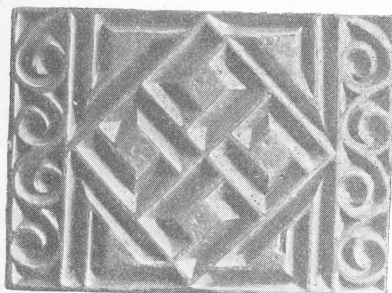
1891—1903.

38. Nordgaarden.

Literatur. O. Rygh i Aarsberetning fra Foren. til norske Fortidsmind. Bevaring for 1898 S. 94—97 (særlig S. 96). — H. Schetelig i „Aarsberetning“ for 1900 S. 62.

Paa Gaarden Nordgaarden (Matr. Gaards-Nr. 41), Seljord Sogn og Præstegjæld, Telemarken, blev der Sommeren 1898 i en stor Haug gjort et rigt Gravfund fra den tidligere Del af Mellemjernalderen. To af de Gjenstande, som fandtes i denne Haug, synes at være forsynede med Runeindskrift.

Af denne Haugs Gravgoods, som fandtes under den naturlige Jordflade, dækket med et Lag af Sten, og som tydelig viser, at Graven har været en Skeletgrav, bør følgende Gjenstande fremhæves: Stykker af et broncebeslaaet Træspand (som NO. 381 eller 382); et Glasbæger uden Fod og Smaastykker af et tykt Glaskar af gjennemsigtigt Glas med gult Skjær; Stykker af 6 Lerurner, af hvilke én urtepotteformet; en vævskyttelformet Sten af graa Kvartsit (Beltesten); Stykker af en Saks; to Spydspidser, den ene med Modhager, den anden fireegget (som NO. 209); Stykker af en Skjoldbule af Formen NO. 221. Videre bør nævnes: Stykker af et i Skeden nedlagt tveegget Sværd, hvis Skede sees at have været af Træ, indvendig klædt med Skind, som har vendt Haarene indad; nogle Stykker af Sølv, der sandsynlig har tilhørt en Sværdopsko af samme Type som NO. 197. Endelig to firkantede Smykkeplader af Sølv, paa hvilke enkelte Runer synes at være anbragte.

Disse to Smykkeplader, der ligesom de øvrige Oldsager fra Nordgaarden tilhører Universitetets Samling af nordiske Oldsager i Christiania (Nr. 19278), har formodentlig oprindelig været anbragte paa Sværdsmeden som Mundingsbeslag; der er paa Bagsiden Spor til, at de har været fæstede til denne ved Lodning. De er af forskjellig Størrelse, idet Maalene henholdsvis er $5,2 \times 3,8$ Cm. og $4,5 \times 3,6$ Cm. Begge Plader er nu brudte i flere Stykker, men intet mangler. Tykkelsen er 2 Mm., men da Ornamenterne er i stærkt Relief, bliver den meget ringere paa de mest fordybede Steder. For Ornamenterne henvises til ovenstaaende Afbildninger (som meddeles efter Aarsberetn. for 1898 S. 96 Fig. 10 a og b). De stærkest

ophøiede Dele har overalt været indlagte med Niello. Paa Trekanterne og Firkanterne i det større Beslag har der været helt Niellobelæg; i de 8 runde Partier i det mindre Beslag har derimod været indlagt en Dobbelttring af Niello med et Punkt i Centrum, medens Resten af Overfladen har været glat, uforgyldt Sølv. Grundmotivet i dette Beslags Ornament er, som det vil sees, Hagekorset.

Angaaende de Runer, som synes at være indridsede paa disse Plader, hid-sætte vi følgende efter O. Rygh (i Oldsagsamlingens Catalog): Paa den større Plades Bagside (indre Side) „er der ganske løst og, som det synes, uden Sammenhæng ridset enkelte Runetegn, foruden endel tilfældige Streger hist og her. Ogsaa paa det andet Stykkes Bagside er der endel lignende Streger, hvoraf dog maaske ingen tør opfattes som noget bestemt Runetegn.“

Paa de to Sølvplader fra Nordgaarden kan ingen Rune med Sikkerhed læses. Det lader sig derfor ikke afgjøre, om der her foreligger Indskrifter med sproglig Mening, eller om disse Runer, som har været anbragte paa den indre (mod selve Sværdsmeden vendende) Side af Beslagstykkerne, har været Tegn uden sproglig Betydning. Vi indskrænker os til at opføre de her nævnte, med Runer forsynede Gjenstande fra Nordgaarden blandt Indskrifter med de ældre Runer, men vover ikke at give nogen Læsning af Runerne, ligesom vi heller ikke ser os istand til at meddele nogen Tegning af disse meget utydelige Indskrifter.